

Παύλος Αντωνόπουλος*, Πάνος Παπανικολάου*

✘ Στην παρέμβασή του για την συγκρότηση εξεταστικής επιτροπής της Βουλής, σχετικά με τις ευθύνες για την είσοδο της Ελλάδας στα μνημόνια, μεταξύ άλλων ο πρωθυπουργός Α. Τσίπρας τόνισε:

«δεν ζητάμε μια εξεταστική επιτροπή προκειμένου να κριθούν πολιτικές αντιλήψεις με τις οποίες διαφωνούμε», αλλά «για να διερευνήσει αν πέρα από την υλοποίηση μιας κακής, νεοφιλελεύθερης και εμμονικής πολιτικής τελέστηκαν εν τέλει πράξεις που είχαν μη πολιτικά κίνητρα».

Πρόκειται για μια διευκρίνιση που με σαφή και ειλικρινή τρόπο, παρουσιάζει το όριο και το στόχο των κάθε λογής διερευνήσεων των αιτιών για μεγάλες κοινωνικές και πολιτικές πληγές, που γίνονται από μεριάς κυβερνήσεων και πολιτικών δυνάμεων που κινούνται μέσα στα όρια του συστήματος. Δεν εξετάζουν και δε στοχεύουν ποτέ στην **κύρια ταξική λειτουργία** και τον εγγενή αντεργατικό και εκμεταλλευτικό της χαρακτήρα, αλλά στην πιθανή παράπλευρη και μη σύννομη με το αστικό δίκαιο διάσταση διαφθοράς, προσωπικού οφέλους, κλεπτοκρατίας.

Και οι δύο διαστάσεις είναι σημαντικές.

Στην **αστική πολιτική**, η δεύτερη πλευρά αναδεικνύεται για να συσκοτισθεί ή να μείνει εκτός συζήτησης η πρώτη. Με διοχέτευση όλης της λαϊκής δυσaréσκειας στο “σκάνδαλο”, στο μη τυπικά νόμιμο. Εξασφαλίζοντας έτσι μια νομιμοποίηση της βασικής λειτουργίας, μέσω της ανταπόκρισης στην περί δικαίου αίσθηση και απαίτηση για απονομή δικαιοσύνης και τιμωρία των ενόχων.

Στην **εργατική πολιτική**, η στόχευση είναι εντελώς αντίθετη. Από την ανάδειξη των παράσκανδάλων αντλείται υλικό για την ανάδειξη του μεγάλου σκανδάλου της “νόμιμης” (ο νόμος δεν είναι ταξικά ουδέτερος), αλλά αντεργατικής λειτουργίας του αστικού κράτους και του πολιτικού συστήματος.

Σε μια γιγαντιαία και ταχύτατη αφαίρεση εισοδήματος και κοινωνικών πολιτικών δικαιωμάτων από την εργατική τάξη και τα μικροαστικά στρώματα προς την ανώτερη πυραμίδα της αστικής τάξης σε κάθε χώρα και γενικά, δύο πράγματα είναι αντικειμενικό να συμβούν και να διαπιστωθούν.

Πρώτον, κάποια κλοπιμαία φυσικά και θα πάνε σε θέσεις ενδιάμεσων και καμιά φορά θα πέφτουν και στο δρόμο και στη κοινή αντίληψη, προδίνοντας τη μεταφορά.

Δεύτερον, θα βγαίνουν στη φόρα τα διάφορα “πολιτικά βαποράκια”, που είναι πάντα απαραίτητα όταν η βρώμικη δουλειά είναι χοντρή και γίνεται μέρα μεσημέρι. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι η λεγόμενη “διαφθορά” δεν αφορά μόνο τις λεγόμενες υπανάπτυκτες χώρες, αλλά ίσα ίσα επισημαίνεται και στις πλέον ανεπτυγμένες, (ΕΕ, Γερμανία). Με την ίδια μεθοδολογία πρέπει να δούμε και να κρίνουμε την πρωτοβουλία της κυβέρνησης, δια μέσου της Προέδρου της Βουλής, για τη **συγκρότηση Επιτροπής Λογιστικού Ελέγχου για το Χρέος**. Πρέπει και πάλι να εντοπίσουμε την κύρια επιδίωξη και τις δευτερεύουσες, αλλά όχι ασήμαντες πλευρές.

Πρώτα απ’ όλα, πρόκειται για αναγκαία για την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ **κίνηση αποπροσανατολισμού** προς το λαϊκό παράγοντα και ειδικά την αριστερή και εργατική βάση του ΣΥΡΙΖΑ, σε σχέση με τη βασική της επιλογή και ρητή έγγραφη δέσμευση για πληρωμή και όχι διαγραφή του χρέους, προς όλους. Αυτό αποτυπώθηκε στη συμφωνία της 20ης Φλεβάρη στη συνεδρίαση της ευρω-ομάδας.

Δευτερευόντως, αποτελεί **κίνηση αδύναμης διαπραγμάτευσης** προς τους δανειστές. Εντελώς αναποτελεσματικής μιας και έχει προαναγγελθεί η κατάληξή της. Στην ουσία, το χρώμα ενός πιθανού κουρέματος χρέους με αυτή την πρωτότυπη μέθοδο **“πρώτα παράδοση, μετά διαπραγμάτευση”**, θα μοιάζει απελπιστικά με το προηγούμενο PSI. Όχι τόσο στο σκέλος της ονομαστικής διαγραφής, όσο στο σκέλος του φορτώματος των επιπτώσεων στα λαϊκά στρώματα με την υπογραφή νέου μνημονίου.

Επιπλέον, επιχειρείται και εδώ η συσκότιση για τον βασικό χαρακτήρα και τη ταξική εκμεταλλευτική λειτουργία του χρέους και της χρεομηχανής στο σύγχρονο καπιταλισμό.

Η αναζήτηση της διάκρισης μεταξύ του απεχθούς και του νόμιμου χρέους, εγγράφεται κατά κύριο λόγο στην αστική πολιτική και λειτουργεί κατά βάση νομιμοποιητικά για αυτήν. Σύμφωνα με αυτήν περιορίζεται η εξέταση σε ερωτήματα όπως: “Μήπως δάνεια που ελήφθησαν δεν χρειάζονταν; Μήπως, χρειάζονταν μεν για κάποιους σκοπούς, αλλά δόθηκαν για άλλους; Μήπως πήγαν σε άχρηστα πράγματα, πχ έργα ολυμπιάδας ή εξοπλισμούς; Μήπως κάποιος πήραν μίζες ή κέρδισαν ποντάροντας ανάλογα;”

Όταν ένα νεοφιλελεύθερο κράτος νόμιμα (με το δικό του νόμο) φορο-απαλάσσει την αστική τάξη και στη συνέχεια λόγω μειωμένων εσόδων, δεν μπορεί να καλύψει μεταβιβαστικές πληρωμές, τι αποτέλεσμα έχουμε, από ένα σημείο και πέρα; Πρώτον, αυτοί που απαλλάχτηκαν από τους φόρους, αυξάνουν την ικανότητα αποθησαυρισμού τους, δηλαδή μπορούν να δανείσουν. Δεύτερον, το αστικό κράτος αδυνατεί να πληρώσει μισθούς ή για νοσοκομεία, δηλαδή πρέπει να δανειστεί. Ένα νέο πεδίο αγοραπωλησίας και κερδοφορίας

έχει δημιουργηθεί. Αυτός ο κύκλος συνεχίζεται αλλά και βαθαίνει. Η ανάγκη αναχρηματοδότησης των δανείων είναι διαρκής. Το αστικό κράτος (μέσω των εκάστοτε κυβερνήσεων, λειτουργίας τραπεζών κλπ) και η αστική τάξη, είναι σε αλληλοσυμπληρούμενους ρόλους, με σταθερό παρονομαστή τη μεταφορά εισοδήματος από τα εργατικά και λαϊκά στρώματα. Σε όλη αυτή τη λειτουργία της χρεομηχανής (παρουσιάστηκε η πλέον “αγαθή” πλευρά της, χωρίς τους “πολλαπλασιαστές” στην ευρύτερη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, των παραγώγων κ.ο.κ) δεν υπάρχει καμιά συμβατική παρανομία, παρά μόνο αυτή η ουσιαστική τεράστια κλοπή που παράγεται από την ίδια καπιταλιστική λειτουργία, δια μέσου κρατών και τραπεζών. Έτσι εξηγείται και το φαινομενικά παράδοξα όλοι να χρωστούν σε όλους, οι δε μεγάλες καπιταλιστικές χώρες να είναι αυτές ακριβώς που έχουν τα θηριώδη ποσοστά δημόσιου και ιδιωτικού χρέους.

Το πράγμα βοά. Αλλά βρωμά και ζέχνει ταυτόχρονα. Χρειάζεται **διαχείριση**. Οι αστικές κυβερνήσεις αυτό κάνουν με αυτές τις Πρωτοβουλίες. Αλλά και οι πολιτικές δυνάμεις που κινούνται στο πλαίσιο του συστήματος, υπεκφεύγουν μέσω προτάσεων ελέγχου για τις αιτίες αύξησης του χρέους και αναζήτησης πολιτικών ευθυνών κυρίως σε πολιτικά πρόσωπα και όχι σε πολιτικές συστημικές λειτουργίες.

Φυσικά υπάρχουν αντεπιχειρήματα. Παραθέτουμε ένα: “Δεν είναι γεγονός ότι ένα μέρος του ελληνικού χρέους είναι σε ασφαλιστικά ταμεία εργαζομένων της Ευρώπης; Αυτούς δε θα τους ζημιώσουμε με μια διαγραφή ολόκληρου του χρέους και όχι μόνο του παράνομου και επαχθούς, μετά από ένα λογιστικό έλεγχο;”.

Πρόκειται για αντιστροφή της σχέσης βασικού και συνεπαγόμενου. Αφήνουμε προσωρινά στην άκρη ότι οι τοποθετήσεις αποταμιεύσεων των εργαζομένων σε κρατικά χρέη άλλων χωρών δε γίνονται από τους εργαζόμενους αλλά από τις οικονομικές και πολιτικές δυνάμεις που κυριαρχούν σε αυτές (θυμηθείτε την τοποθέτηση αποθεματικών ελληνικών ταμείων στην τρύπα των “δομημένων ομολόγων” με κυβερνητική παρότρυνση ή/και απόφαση).

Η τοποθέτηση για το χρέος με αφετηρία τα συμφέροντα των εργαζομένων (όχι μόνο της Ελλάδας), ξεκινάει από τη δεσπόζουσα πλευρά που σχετίζεται με τη φύση του χρέους και όχι με την διαχείριση και κατανομή του. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι κηρύσσει **γενική στάση όλων των πληρωμών** και τη **μη αναγνώριση και διαγραφή όλου του χρέους**. Η διαπραγμάτευση γίνεται στη συνέχεια. “Ελάτε να αποδείξετε ότι..., να διεκδικήσετε αυτό ή το άλλο...”. Εκεί, ναι, ακόμη και οι μπολσεβίκοι έκαναν συμβιβασμούς, τουλάχιστον χρονικούς. Δεν πρόκειται για νομικό ζήτημα, αλλά για άλλη πολιτική οπτική.

Σημαντική πλευρά στην διεκδίκηση σε αυτή την κατεύθυνση είναι η **διεθνοποίηση των διεκδικήσεων για το χρέος**, ζητώντας όχι μόνο αλληλεγγύη των λαών για διαγραφή του ελληνικού χρέους, αλλά διαγραφή των χρεών και απαλλαγή των λαών και στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Οποιαδήποτε λογική λογιστικού ελέγχου της κατανομής του χρέους, των σκανδάλων που συνοδεύουν τη χορήγηση και τη χρήση των δανείων, καθώς και των τεράστιων νομικών ζητημάτων που θα προκύψουν, στην αγωνιστική αριστερή και αντικαπιταλιστική προσέγγιση, τίθεται **με αντίστροφους όρους**.

Μια κυβέρνηση που θα είχε κηρύξει τη διαγραφή του χρέους, φυσικά και θα πρέπει να είναι έτοιμη να οχυρώσει νομικά και πολιτικά την επιλογή της, αξιοποιώντας ακόμη και το υφιστάμενο διεθνές δίκαιο και τα επιπόλαια λάθη των δημιουργών και χρηστών του. Αλλά δε μιλάμε για τέτοια κυβέρνηση. Όποιος έχει άλλη γνώμη θα πρέπει να τη θέσει καθαρά.

Και σε αυτή όμως την περίπτωση, αν υποθετικά υπήρχε, ο λογιστικός έλεγχος και τεκμηρίωση της διαγραφής του χρέους από μεριάς του εργατικού κινήματος και της αριστεράς, έχει νόημα και θα συνεισφέρει, μόνο με διασφάλιση της **πλήρους αυτοτέλειας από κρατικές κηδεμονίες**. Πολύ περισσότερο, στην περίπτωση που έχεις απέναντι μια κυβέρνηση όπως η παρούσα, που έχει στεγνώσει ακόμη και τα ασφαλιστικά ταμεία για να πληρώσει το ΔΝΤ, το ζητούμενο είναι η αδιαπραγμάτευτη αντιπαράθεση μαζί της.

**Μέλη της Πρωτοβουλίας "Διαγραφή του χρέους Τώρα!"*

Δημοσιεύτηκε στο ΠΡΙΝ 11/4/2015